

Jak reagovat na vysvědčení?

Zdroj: <https://tatohrani.cz/jak-reagovat-na-vysvedceni/>

Dříve jsem bral vysvědčení jako výsledek celoroční školní docházky. Jako bývalému jedničkářovi mi připadalo normální mít prakticky samé jedničky až do maturity. Takže mi děti připravily pěkné zklamání, když nosily trojky. Sice jsem občas kouknul do žákovské knížky, ale v zásadě jsem tomu nepřikládal větší váhu. Teprve vysvědčení mi přineslo „kruté“ setkání s realitou.

U nejstarší dcery jsem dlouho nevěděl co s tím. Pamatoval jsem si z dětství, že jsem se učil sám (jestli mi rodiče pomáhali v mladším věku, jsem úspěšně vytěsnil) a tak mi přišlo podivné, že bych se s ní měl učit. Nejdřív jsem na to šel moc tvrdě, občasný diktát nebo test z matematiky nic neřešil a spíše naši komunikaci zhoršil. Další rok jsem se jí věnoval často a pravidelně, i když ze začátku jsem tlačil na výkon a chtěl jsem po ní, aby spočítala x příkladů v časovém limitu. Nespočítala, a ty co spočítala, měla vlivem stresu špatně. Tak jsem pochopil, že rychlost je až druhý faktor a nejdřív jsme se učili počítat správně. To nám zabralo tak rok. Poté jsme mohli přistoupit i na rychlostní testování, ale mezitím přibyly další předměty, takže jsme nakonec zůstali jsme u toho co bylo důležité – správnost a to ještě jen v důležitých předmětech.

U druhé dcery jsme došli postupem času k dysgrafii a u syna k dyslexii. To jsou pak úplně jiné příběhy na jindy.

Ve finále jsem si uvědomil několik věcí:

- Rozvoj mých dětí je mojí velkou prioritou
- Škola jim dá určité vzdělání, ale na život je nepřipraví
- V životě budou potřebovat i spoustu jiných dovedností a kompetencí, které vysvědčení vůbec nereflektuje
- Proto se vysvědčení pro mne stalo okrajovou záležitostí, je to pro mne zpráva, v čem se dítěti daří a v čem ne

Primární je pro mne, aby se moje děti staly samostatnými osobnostmi, které si v životě poradí. A proto náš rozhovor ohledně vysvědčení vypadá asi takto:

„Tak dnes jste měli vysvědčení. Chcete mi ho ukázat?“

Zatím vždy chtěly:-)

„Aha. Co na něj říkáš?“

A poslouchám, co si o svém vysvědčení myslí dítě.

„Mám tam dvojku z češtiny a dvojku z vlastivědy. To jsem nějak tušila, vychází mi to tak podle žákovské.“

„A zbytek?“ Vedu její pozornost k tomu, co se povedlo.

„Jinak tam mám samé jedničky.“ Rozzáří se.

„A jak to máš ve srovnání před půl rokem“

„To jsem měla tři dvojky“ Ještě více se rozradostní.

„Takže to vypadá, že jsi více zabrala. Nebo je to něčím jiným?“

„Asi jo.“

„Takže jsi s ním spokojená?“

„Celkem jo.“

„Máš dojem, že bys měla příští rok více přidat?“

„No...“ přemýšlí

„Já myslím, že už takhle se dost učíš. Když vidím, jak nad tím vyledáváš, tak mi přijde, jestli to není už moc. Možná bych si dal rozumné cíle. „

„Hmmm“

„Není nutné mít samé jedničky za cenu nadměrné dřiny. Jsou také jiné důležité věci, které rozvíjíš – sport, klavír, vztahy s kamarádkami.“

Přemýšlí. Je vidět, že by potřebovala i moje ocenění, sebereflexi dotáhla do maximální možné míry a tak mohu vyjádřit své vlastní pocity.

„Mně se to vysvědčení moc líbí. Zlepšuješ a to je úžasné. Mám z tebe radost. A jsem rád, že ty jsi se svým vysvědčením spokojená.“

Se synem to probíhá v méně veselém duchu:

„Mám tam dvě trojky“ Je vidět, že ho to mrzí.

„Zdá se mi, že s tím vysvědčením nejsi spokojený.“ Přikývne.

„No, a co by se s tím dalo dělat, aby jsi byl spokojenější?“

Chvíli rozvažuje.

„No asi bych se musel víc učit.“

„No nebo by sis mohl říct, že trojky ti stačí, ne?“ Zamračí se.

„No, ale já bych chtěl mít lepší známky.“

„Proč?“

„No, kdybych chtěl jít jednou na gympl“ Je v páté třídě, někteří jeho spolužáci jdou na 8-leté gymnázium a on je bere jako příklad.

„To chápu“ Ticho Vypadá to, že záměr je jasný, ale potřebuje podpořit.

„Letos jsme se hodně zkoušeli učit spolu. Po loňském vysvědčení sis dal závazek, že u toho nebudeš klást překážky a budeš k tomu ochotnější. A můžu říci, že se to dařilo. Já jsem byl s tvým přístupem spokojený až do dubna, a pak musím uznat, že i mě polevila motivace. Ale je vidět, že když se domluvíme, tak to může fungovat.“ Akceptuje to a souhlasí přikyvováním

„Takže příští rok v tom budeme pokračovat?“ Konečně se mu začíná ulevovat, že nebude žádný vyrvál.

„Ano“

„Pro mne je vysvědčení jen zpráva o tom, co se daří a co ne. A já vidím, že se ti daří super v matematice a dalších předmětech.“ Rozjasní se – matematika ho baví.

„Záleží jen na tobě, jak to pojmeš. Jestli přidáš anebo ne. Ale pokud se budeš chtít víc snažit a budeš k tomu potřebovat moji podporu, jsem ti k dispozici.“

Původní napětí se pomalu rozplynulo. Oba děláme, co můžeme v tento okamžik nejlepšího.

A to je i moje výzva pro vás. **Vysvědčení je hodnocení minulosti. V tomto okamžiku tvoříte budoucnost, a to zejména budoucnost vašeho dítěte. My rodiče bychom měli stát za ním a podporovat jej, ukazovat mu cestu.** A to ne tím, jaké jsme měli vysvědčení my a ne tím, jaké máme očekávání na jeho výkony. Ale tím, jak ho přijímáme a jak s ním komunikujeme. Protože tak se i on naučí přijmout sám sebe, přijmout svět a v něm lidi, se kterými pak může komunikovat autenticky a pravdivě. A to je základ pro sebedůvěru.

Štěpán Vykypěl